

Z zasilku Ligi Morskiej i Kolonjalnej.

Mieczysław BOGUCKI.

(Stacja Morska w Helu).

**O cyklu rozwojowym meduzy *Aurelia aurita* L.
w polskich wodach Bałtyku.**

**Sur le cycle évolutif de l'*Aurelia aurita* L.
dans les eaux polonaises de la Baltique.**

Aurelia aurita L. spotyka się w Bałtyku od cieśnin duńskich począwszy aż do Zatoki Fińskiej w okresie miesięcy letnich (MÖBIUS, 1873, BRAUN, 1884, LEVANDER, 1899). U naszych wybrzeży pojawia się ona około połowy lipca i ginie w końcu października.

Nagłe i masowe występowanie tej meduzy u naszych wybrzeży, oraz brak danych w dotychczasowej literaturze, co do miejsc rozmnażania się w Bałtyku, dały powód do ustalenia się mniemania, jakoby *Aurelia aurita* nie była stałym składnikiem fauny wód polskich, lecz była przynoszona przez prądy do naszych wybrzeży z zachodnich części Bałtyku. Uzasadnieniem tego poglądu było i to jeszcze, że nikt nie stwierdził w Zatoce Gdańskiej ani form larwalnych, ani małych meduz.

W ciągu badań mych w okresie od lipca 1932 do lipca 1933 zdołałem stwierdzić, że całkowity rozwój tej meduzy odbywa się w naszych wodach przybrzeżnych.

Produkty płciowe są dojrzałe u *Aurelia aurita* w końcu sierpnia. W ciągu września wszystkie badane samice były już zapłodnione, posiadając zarodki w różnych stadjach rozwoju: od 2 blastomerów do planuli włącznie. Planule hodowane w kry-

stalizatorach przytwierdzały się bądź do ścian naczynia, bądź do powierzchni wody i po kilku dniach przekształcały się w typowego polipa o 16 czułkach (scyphistoma). Analiza planktonu z okolic cyplu Helskiego w miesiącu wrześniu stwierdziła w nim obecność planul, co następnie potwierdzone było przez ADLERÓWNĘ przy analizie planktonu, zebranego w październiku i listopadzie.

W miesiącach późniejszych planule znikają, przechodząc w stadium osiadłego polipa, który był znaleziony w kolonjach omułków, zebranych w porcie Helskim w kwietniu 1933.

W połowie czerwca b. roku udało mi się znaleźć w planktonie kilka egzemplarzy w stadium „ephyra“ o średnicy 2,5 do 3 mm, w początkach lipca zaś pojawiły się liczne młode meduzy, z których znaczny procent stanowiły indywidua nie przekraczające 10 mm średnicy.

Powyższe fakty świadczą o tem, że chełbia modra (*Aurelia aurita*) jest stałym składnikiem fauny polskich wód Bałtyku, i pozwalają ustalić w pewnym przybliżeniu okresy roku, w których występują u nas kolejne stadja rozwojowe tej meduzy:

- sierpień — dojrzałość płciowa,
- wrzesień - listopad — wolno pływające planule,
- grudzień do maja — stadium polipa,
- maj — powstanie stadium „ephyra”,
- czerwiec — przeobrażanie się stadium „ephyra” w postać meduzy,
- lipiec i sierpień — wzrost meduz i dojrzewanie gonad.

PIŚMIENNICTWO.

MÖBIUS K. 1873. Die Wirbellosen Tiere der Ostsee. Exped. z. Untersuch. d. Ostsee im Sommer 1871. Bericht d. Commission z. wissenschaft. Untersuch. d. deutschen Meere in Kiel., str. 97.

BRAUN M. 1884. Physikalische und biologische Untersuchungen im westlichen Teile des Finnischen Meerbusens. Arch. f. Naturkunde Liv-, Est- und Kurlands, Dorpat, Ser. II, 10.

LEVANDER K. M. 1899. Materialien zur Kenntniss der Wasserfauna in der Umgebung von Helsingfors mit besonderer Berücksichtigung der Meeresfauna. Acta Soc. pro Fauna et Flora Fennica, Helsingfors, 17, Nr. 4.

RÉSUMÉ.

L'auteur a constaté au cours de ses recherches exécutées en 1932/33 que la méduse *Aurelia aurita* L. se développe dans les eaux cotières polonaises de la Baltique. À partir du juillet de 1932 jusqu'au septembre de 1933 on a trouvé aux environs de Hel tous les stades du cycle évolutif de cette espèce. D'après les données acquises le cycle annuel de l'*Aurelia aurita* dans les eaux polonaises de la Baltique se présente comme suit:

- 1) la fin d'août — maturité sexuelle,
 - 2) septembre - novembre — planula nageante,
 - 3) décembre - mai — stade scyphistome,
 - 4) mai - juin — stade ephyra,
 - 5) juillet — apparition de jeunes méduses de 1 cm environ de diamètre,
 - 6) juillet - août — période de la croissance et de la maturation.
-